

Министерство образования Республики Беларусь
Учреждение образования «Барановичский государственный университет»
Инженерный факультет
Факультет экономики и права

ЭКОНОМИКА, ТЕХНОЛОГИИ И ПРАВО В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Материалы Международной научно-практической конференции
факультета экономики и права и инженерного факультета

(Барановичи, 20 октября 2016 года)

Барановичи
БарГУ
2017

УДК 001(063)

В сборнике представлены материалы, затрагивающие широкий круг вопросов, посвященных эффективному экономическому развитию организаций и регионов, маркетингу и менеджменту. Особое внимание уделено проблемам применения и совершенствования национального законодательства. Раскрываются теоретические и практические результаты научного поиска авторов по инженерному профилю, затрагивается проблемное поле современной физики и математики. Материалы носят как теоретический, так и практико-ориентированный характер

Издание предназначено для преподавателей, студентов, магистрантов, аспирантов и научных работников.

Редакционная коллегия:

А. В. Никишова (гл. ред.), Ю. Е. Горбач, В. Н. Кременевская (отв. секретари),
В. Н. Познякевич, О. В. Павловская, Г. Я. Житкевич, М. В. Андрияшко, О. И. Людвигевич, О. И. Наранович,
А. К. Гавриленя, И. Н. Бруй, В. А. Дремук

Рецензенты:

кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры международных экономических отношений Белорусского государственного университета Е. В. Бертош,
доктор технических наук, заведующий лабораторией обработки металлов давлением В. А. Томило

Список цитируемых источников

1. Кальченко, Д. А. Нейронные сети: на пороге будущего / Д. А. Кальченко // КомпьютерПресс. — 2005. — № 1.
2. Круг, П. Г. Нейронные сети и нейрокомпьютеры : учеб. пособие по курсу «Микропроцессорь». — М. : Издательство МЭИ, 2002. — 176 с.
3. Нейронные сети [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://neurocomp.ru/2009/07/01/nejronnye-seti> . — Дата доступа: 05.09.2016.
4. Рэмси, А. Как искусственный интеллект прокладывает дорогу в маркетинг [Электронный ресурс] / А. Рэмси, Н. Евдокимов // ReklamaMaster.Com. — Режим доступа: <http://reklamaster.com/marketing-and-advertising/kak-iskusstvennyj-intellekt-prokladyvaet-dorogu-v-marketing/> . — Дата доступа: 05.09.2016.

УДК 65.012

С. М. Якобчук

Рівненський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України, Рівне, Україна

ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Вступ. Конкуренція надає силу для будь-якої ринкової економіки. В сучасних умовах конкуренція є визначальним для розвитку бізнесу, в той час як конкурентоспроможність є найважливішою умовою для процвітання бізнесу в цілому. В області малих і середніх підприємств, що мають надзвичайні можливості для гнучкої адаптації до економічної ситуації в країні і зміни кон'юнктури ринку — має величезне значення для національного економічного розвитку. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що метою даної статті є визначення та аналіз основних факторів підвищення конкурентоспроможності малого і середнього бізнесу і показати напрямки їх сталого розвитку в умовах нової економічної реальності.

Основна частина. Дослідження поняття конкурентоспроможності проводилися в розвинутих країнах капіталістичного світу. Теоретичним надбанням є наукові праці економістів — дослідників різних часів: А. Сміта, Д. Рікардо, А. Курно, Е. Хекшера, Б. Оліна, Дж. Робінзона, Е. Чемберлена, П. Стаффа, Ф. Еджуорта, А. Лернера, Ф. Хайєка, М. Портера, І. Ансоффа, А. Томпсона, А. Юданова, Г. Азосєва та інші. Засноване на класичній теорії економіки поняття конкурентоспроможності досягає свого повного розвитку в 1990-х роках після публікації робіт Майкла Портера. У своїй книзі «Теорія конкурентних переваг» Портер визначає джерела сталого процвітання в сучасній світовій економіці.

Також значний вклад з розгляду питань конкурентоспроможності економіки України в цілому й аграрного сектора зокрема внесли вітчизняні економісти О. Гудзинський, В. Геєць, В. Власов, С. Вороніна, В. Дикань, М. Малік, Я. Базилюк, Ю. Павленко, Т. Пахомова, М. Пугачов, П. Саблук, О. Шпичак, В. Чернега, В. Андрійчук, В. Бойко, А. Юданов та інші. У наукових публікаціях, пов'язаних з питанням конкурентоспроможності підприємств, є істотні відмінності в думках відносно природи цього поняття і все ж у даний час не існує загальновизнаного визначення цього. В наслідок цього, великий різнобій думок щодо факторів, методів їх оцінки та стратегій щодо її поліпшення. Тому існує необхідність уточнення даного поняття [2, с. 235].

Основною метою аналізу конкурентоспроможності є не тільки вивчення поточного стану або стану сектора малих і середніх підприємств, потенціалу для розвитку діяльності, але й оцінити вплив факторів конкурентоспроможності малого та середнього бізнесу, що впливають на ефективну діяльність підприємства.

Існуюча ситуація в секторі малого та середнього бізнесу і його здатність подолати труднощі, викликані фінансовою кризою в Україні, розглядаються через призму п'яти ключових факторів сталого розвитку і конкурентоспроможності:

— доступ до фінансування — основна частина бізнесу (близько 80%) свідчить, що обтяжливі процедури, що вимагають невикористаної документації при прийомі проектів та облік їх використання є найбільш серйозною проблемою, яка перешкоджає використовувати свої кошти максимально ефективно;

— інноваційна діяльність — загальновизнаним є той факт, що наша сучасна наукомістка економіка характеризується прискореним темпом змін, ускладненням безпеки, можливістю компанії до адаптації до зовнішнього середовища, і в той час залишатися конкурентоспроможним — тісно пов'язана з їх здатністю до інновацій. Не тільки зростання, але і виживання малого бізнесу багато в чому залежить від здатності компанії до постійних інновацій. Створення нових знань або комбінування вже існуючих компонентів знання в новим «підприємницьким» способом вважаються необхідними передумовами для кожної інновації. Однак, в деяких випадках, спостерігається сильний вплив розміру (масштабу) підприємства. У середніх підприємств зростання інноваційної діяльності в кілька разів вище, ніж в малому бізнесі. Тим не менш, рівень інноваційної діяльності українських підприємств залишається дуже низьким;

— інтелектуальна власність пов'язана з діяльністю — в економіці, заснованої на знаннях, зростає кількість джерел конкурентних переваг поступового переходу на активи знань, які потребують зміни в бізнес-стратегії. Для М. Портера — це рух від прагнення бути «краще, ніж суперники» спрямовані на те, щоб «свідомо вибрати інший

набір заходів, щоб забезпечити унікальне поєднання вартості» [3, с. 40]. Для створення такої компанії підприємець повинен володіти унікальними здібностями. Це змінює акцент у стратегії від ефективності до розвитку і розгортання унікального набору можливостей. Ці можливості базуються на унікальних для компанії технічних знань і методів роботи, процесів і методів;

– інтернаціоналізація — причини глобалізації малого бізнесу і для розширення великих компаній практично однакові. Спочатку в дослідженнях малого та середнього підприємництва було зосереджено увагу на бар'єри для їх інтернаціоналізації. Тільки пізніші дослідження показали, що завдяки новим технологіям і політиці дерегулювання, ці бар'єри стають менш актуальними. Отже, дослідження, повинні бути спрямовані на виявлення оптимальних шляхів та засобів для успішної інтернаціоналізації малого та середнього підприємництва;

– впровадженню передового досвіду — застосування інформаційних систем має вирішальне значення для економічного зростання в цілому і, зокрема, для сектора малого та середнього підприємництва. У той же час малі та середні підприємства істотно відрізняються від великих компаній. Ці відмінності пов'язані з відсутністю управління інформаційною системою; часта концентрація завдань на збір інформації повинна бути виконана за допомогою одного або двох осіб. Один з кращих способів для досягнення стійких конкурентних переваг є розробка організаційного навчання та управління знаннями на малих і середніх підприємствах. Організаційне навчання персоналу може бути визначено як процес або практика створення, придбання, збереження, обміну і застосування знань, для того щоб досягти більш кращої продуктивності праці [4, с. 84].

Вищенаведені фактори виступають в якості основних недоліків українських малих та середніх підприємств. В якості основних переваг українських підприємств є їх гнучкість, їх внесок в умовну зайнятість, зростання підприємницького інтересу в галузі підготовки кадрів, використання інформаційно-комунікаційних технологій та впровадження передового досвіду (планування, стратегії, маркетингу). Як і на початку економічних реформ в перехідний період, так і сьогодні, для того, щоб посилити розвиток сектора бізнесу, необхідно вдосконалювати нормативно-правове й інституційне середовище в двох напрямках: зміцнення інститутів і корпоративної відповідальності.

Зміцнення інститутів не означає посилення бюрократії, а це означає створення стабільної та передбачуваної нормативно-правової бази та «високої культури» адміністративних послуг. Компанії повинні відображати більш точні підзвітності та сприяти детінізації економіки країни. Розвиток підприємництва з метою прийняття більш сучасних організаційних моделей і методів є повільним процесом, який потребує вивчення і подолання традиційних (успадкованих) стереотипів. Ці зміни передбачають наявність нового класу підприємців з іншого складу розуму і навичок, що дозволяє їм працювати не ізольовано, а в міжнародних бізнес-мережах. Це підводить нас до висновку, як важливо для підвищення якості навчання підприємництва та формуванні нової бізнес-культури не тільки в приватному, але й у державному секторі. Крім того, необхідно посилити якість і обсяг підприємницьких навичок у сфері. Держава, може надавати фінансову, експертну та іншу допомогу в наданні спеціалізованої підготовки керівних кадрів у галузі (виконавчі тренінги та т. п.) [1, с. 119].

Зміцнення державної політики щодо забезпечення альтернативних джерел фінансування для підприємств малого та середнього підприємництва має життєво важливе значення для зміцнення самого сектора в умовах фінансової кризи. У цьому зв'язку дуже доречно, що український уряд прагне поліпшити доступ підприємств до фінансів через підвищення фінансової підтримки з бюджету регіонів.

Прогресивний та поступовий перехід малого та середнього підприємництва на нові ринки є рушійним фактором їх сталого розвитку. У той же час, однак, лише невелика частка підприємств вважаються інтернаціональними і мають необхідний потенціал, щоб розглядатися як такі. Держава, таким чином, може стимулювати цей процес, надаючи фінансову, експертну та іншу допомогу в: пошуку нових ринків збуту; розробці маркетингової стратегії виходу на нові ринки збуту; навчання підприємців при проведенні переговорів, міжнародної торгівлі і т. д.

Висновок. У статті аналізується існуюча ситуація в секторі малого і середнього бізнесу та його стійкості через призму п'яти основних факторів, що забезпечують сталий розвиток та конкурентоспроможність підприємств. Спостерігається високий ступінь взаємозв'язку всіх факторів конкурентоспроможності підкреслює важливість тіснішої інтеграції системи заходів для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Полегшений доступ до фінансування у поєднанні з заходами для застосування передової практики, стимулювання інноваційної діяльності, реєстрації інтелектуальної власності та підвищення рівня інтернаціоналізації

Це означає, що вона може бути більш ефективною і дієвою, щоб стимулювати невелику частку підприємств (ті, які демонструють потенціал для розвитку з точки зору їх людського капіталу, інтелектуальної власності, інноваційності або інтернаціоналізації), що повинно бути зроблено на систематичній основі, з тим щоб домогтися синергетичного (само організаційного) ефекту відповідної економічної політики. Іншими словами, необхідна більш всебічна підтримка невеликої частки підприємств з низьким потенціалом.

Для досягнення цієї мети, держава має застосувати системне дотримання єдиної методології, щоб допомогти ідентифікувати ті особливості малих і середніх підприємств (за допомогою оглядів, вимірів та аналізу, створення власних баз даних і т. п.) які демонструють потенціал з точки зору деяких або всіх факторів розвитку та конкурентоспроможності. Це тільки таким чином, дасть змогу державі забезпечити своєчасну, адекватну і об'єктивну підтримку саме тих малих та середніх підприємств, зокрема, що здатні досягти стабільного зростання в секторі.

Список використаних джерел

1. Дейнека, О. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності торговельного підприємства / О. Дейнека // Вісн. Терноп. акад. народ. господарства. — 2002. — Вип. 7/3. — С. 119—122.
2. Помірко, Н. М. Конкурентоспроможність промислових підприємств в сучасних ринкових умовах / Н. М. Помірко // Зб. наук. пр. — Вип. XVI, № 3. — Київ : СЕУ ; Рівне : НУВГП, 2010. — 566 с.
3. Портер, М. Международная конкуренция / М. Портер ; пер. с англ. — М. : Междунар. отношения, 1993. — 896 с.
4. Чернега, В. В. Конкурентостійкість підприємства та механізми її забезпечення : монографія. — Київ : ШК ДСЗУ, 2008. — 235 с.

УДК 005(476)

Е. И. Якубович, В. Э. Колесников

Учреждение образования «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы», Гродно

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ СОВРЕМЕННОГО МЕНЕДЖМЕНТА

Введение. Первоначально под менеджментом понимали сферу управления животными, а именно лошадьми. Позднее менеджментом стали называть область науки и практики управления людьми или организацией. В современной же теории менеджмент — процесс руководства отдельным работником, рабочей группой и организацией в целом.

В настоящее время управлению уделяется все большее и большее внимание, так как именно от правильной организации деятельности персонала и организации в целом зависит получение максимальной прибыли минимальными издержками.

Переход Беларуси к рыночной экономике поставил экономику нашей страны в новые условия, характеризующиеся возрастающей конкуренцией, сокращением рынка сбыта из-за высоких издержек производства, неплатежеспособностью смежников, сложностями поиска поставщиков сырья, материалов и ограниченностью финансовых ресурсов.

Итак, перед современным менеджментом стоит ряд острых проблем, только при изучении и детальном рассмотрении которых возможно найти выход из сложившейся ситуации.

Управление в наше динамичное время представляет собой сложную работу, которую нельзя выполнить успешно, руководствуясь простыми сухими заученными формулами. Руководитель должен сочетать понимание общих истин и значимости многочисленных вариаций, благодаря которым ситуации отличаются одна от другой. Руководитель должен понимать и учитывать как внутренние, критические факторы организаций (внутренние переменные), так и воздействующие на организацию извне (внешние переменные), а также учитывать влияние организации на общество.

Интересно отметить то, что сила современного менеджмента, его ядро состоят, с одной стороны, в том, что он берёт своё начало от человека, его потребностей и целей, от превращения знаний, опыта и достижений научно-технического прогресса в производительную силу. С другой стороны, движущая сила современного менеджмента, как видимая, так и невидимая, заключается в созидательном применении информационных технологий.

Таким образом, в данной научной статье мы рассмотрим важную и многогранную сферу деятельности — менеджмент, от которого в значительной мере зависит и эффективность производства, и качество обслуживания населения.

Основная часть. Активизация и оптимизация использования ресурсов, в том числе трудовых, переориентация белорусской экономики с сырьевых отраслей в реальное производство, активное участие в институционализации рыночных отношений, требуют от менеджеров особых качеств [2, с. 103]. Сами менеджеры при решении данных проблем в первую очередь выделяют здесь умение работать в команде, стратегическое видение, способность управлять переменами, принимать решения в условиях неопределенности.

Отметим тот факт, что в качестве инструмента создания этого позитивного, конструктивного образа, а в более широком смысле специфической мотивации населения, могут выступить несколько историй из жизни — не обязательно историй оглушительного успеха [3].

Гегель даёт прямое определение культуры: «Культура в своем абсолютном определении есть освобождение и работа высшего освобождения. Это освобождение представляет собой в субъекте тяжкий труд, направленный против голой субъективности поведения...» [1, с. 349].

Данное определение можно понимать как экономику, т. е. возделывание и обработка проявляет себя в искусстве ведения хозяйства человеком. Кроме того, вышеприведенное определение одного из известных мыслителей говорит о том, что теоретическая основа положена, не хватает лишь практического утверждения и присутствия [1, с. 350].

Важно то, что все ведущие управленцы — культурные люди, но это лишь задаток, малая часть айсберга. В настоящее время этого мало, его должно в современных отношениях быть больше. Такой способ управления открывает новые возможности не только в практике. Так, в своем теоретическом представлении он может способствовать формированию специалистов с новым уровнем, способных улучшать выполняемую работу, а также изменять представление об обществе в лучшую сторону. Это уже стратегия не предприятия, а государства.